

Barne-, Likestillings- og inkluderingsdepartement
Postboks 8036 dep.
0030 OSLO

Deres ref:

Oslo, 07.11.2012
Vår ref: Gerhard Salicath/ 12-29605

ENDRINGER I BARNEVERNLOVEN. HØRINGSUTALELSE FRA VIRKE

Hovedorganisasjonen Virke representerer 16 000 virksomheter med over 205 000 ansatte i norsk arbeidsliv. Virke representerer bl.a. de ideelle aktørene i barnevernet.

Oppsummering & hovedpunkter:

- ◆ Forslaget om økt kommunalt ansvar for barneverntjenestene er mangelfullt utredet og bør trekkes tilbake.
- ◆ Det må gjøres en grundig utredning av de rammevilkårene og oppgavene til både det statlige og kommunale barnevernet før det tas beslutninger knyttet til endringer i styringsforhold og ansvarsfordeling mellom staten og kommunene..
- ◆ Det er et stort innslag av ideelle aktører i barnevernet Virke kan ikke se at deres rolle i barnevernet er omtalt i høringsnotatet. Virke minner her om at regjeringen og ideell sektor har i felleskap utarbeidet en samarbeidsavtale om leveranser av helse- og sosialtjenester. Samarbeidsavtalen skal bl.a. bidra til bedre og mer forutsigbare rammevilkår og et bedre samarbeidsforhold. De ideelle barnevernaktørenes situasjon må situasjon må omtales på like linje med det statlige og kommunale barnevernet.

1. Innledning

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet foreslår i sitt høringsnotat forholdsvis omfattende endringer i barnevernloven. Forslagene er i hovedsak rettet mot økt kommunalt ansvar for tjenestene, styrking av barns medvirkning og bedre rettssikkerhet. Virke mener at de foreslåtte endringene kan føre til en bedre og mer hensiktsmessig arbeidsdeling mellom statlig og kommunalt barnevern dersom de gjennomføres på forsvarlig vis. Virke vil imidlertid påpeke at flere av forlagene fremstår som mangelfullt utredet; dette gjelder særlig forslaget om økt kommunalt ansvar. Virke mener at dette forlaget burde utredes mer, bl.a. for å gi

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO 0255 Oslo
Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tel +47 22 54 17 00
Fax +47 22 56 17 00
E-post
info@virke.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org nr.
970 134 646 MVA

www.virke.no

høringsinstanssene mer informasjon for å kunne vurdere helheten og konsekvensene av forslagene. Endringer i oppgaver og finansieringsansvar mellom hhv statlig og kommunalt barnevern vil påvirke alle aktører, institusjoner, ansatte og brukere i barnevernet. Virke er spesielt bekymret for konsekvensene dette kan få for brukene av barnevernstjenester. Virke mener derfor forslagene burde sendes på ny høring med mer og bedre informasjon som belyser virkningene og konsekvensene av dem.

2. Oppgave- og finansieringsansvar.

Virke mener at det er Bufdir må ha et overordnet ansvar for institusjonsdrift. Noe av årsaken til forrige barnevernreform var nettopp behovet for landsdekkende og likeverdig tilbud. Virke mener det best oppnås ved at staten beholder ansvaret for andrelinjetjenestens tiltaksapparat. Det er et statlig ansvar å gi spesialiserte tilbud til barn og ungdom som trenger fosterhjem som et alternativ til institusjon, sørge for institusjonsplass for ungdom i forhold til rus og adferd, og gi tilbud om utredningsopphold på foreldre og barnsentre. Staten må også ha et ansvar for å gi tilbud til mindreårige asylsøkere (15 – 18 år).

Virke merker seg imidlertid forslaget om å gi kommunene større ansvar for barnevernet og større kontroll på de økonomiske virkemidlene. Virke har i den sammenheng forståelse for ønsket om bedre samhandling mellom statlig- og kommunalt barnevern. Virke støtter synet på at det er nødvendig med en tydelig avklaring av hva som er statens og hva som er hhv statens og kommunenes roller og ansvar i barnevernet. Virke ønsker å styrke den operative delen av barnevernet på bekostning av administrative funksjoner. Det er i tillegg klart at mange små kommuner er dårlig rustet til å bygge opp mer spesialiserte barnevernstjenester. Vi mener at økt kommunalt ansvar ikke vil bidra til bedre tjenester for brukerne og bedre økonomisk forutsigbarhet for barnevernet. Vi vil i tillegg påpeke at vi pr i dag ikke har informasjon som sier noe om kommunene og det kommunale barnevernet er i stand til å ta på seg ansvaret for omfattende og spesialisert tjenesteproduksjon. Virke merker seg i denne sammenheng at det er foretatt flere evalueringer av de økonomiske rammebetingelsene til det statlige barnevernet og barnevernet i Oslo. Det er imidlertid ikke foretatt tilsvarende evalueringer og utredninger av de økonomiske rammebetingelsene til det kommunale barnevernet. Vi har derfor ingen informasjon som sier noe om hvordan det som i dag fremstår som problematisk i det statlige barnevernet skal finne bedre løsninger i kommunene.

Det er imidlertid stor sannsynlighet for at etterspørselen etter institusjonsplasser vil bli redusert dersom kommunene får større betalingsansvar for institusjonsplasser slik høringsdokumentet legger opp til ved at midler overføres fra staten til kommunene. En slik omlegging kan få store utilsiktede virkninger og påvirke negativt det samlede tiltaksapparatet, bør spørsmålet utredes grundig før en eventuell endring bør vurderes.

Virke vil her påpeke at Norge har en variert og fragmentert kommunestruktur. Flertallet av kommuner er små, 319 kommuner har færre enn 10 000 innbyggere og 229 kommuner har færre enn 5000 innbyggere. Vi vet fra før at mindre kommuner har betydelige utfordringer knyttet til å rekruttere kompetent arbeidskraft til å løse sine lovpålagte tjenesteoppdrag. Kommunene må også prioritere barnevernstjenester opp mot andre lovpålagte tjenesteoppdrag. Barnevernstjenester er tjenester som skal gis

til noen av de mest sårbare brukerne i befolkningen; de burde følgelig skjermes i størst mulig grad fra svingningen i kommunale prioriteringer. Virke mener derfor at endringer i ansvarsforholdet mellom stat og kommune kun kan skje når det er sikkerhet for at dette vil bidra til bedre tjenester til brukerne.

3. Økonomiske rammevilkår for statlig barnevern

Det er siden forrige barnevernreform gjort betydelige investeringer i arbeidskraft, kvalitet og kompetanse i det statlige barnevernet. Tjenesteproduksjonen er i økende grad basert på kunnskap som baserer seg på forskning og fra erfaringer som er bygget opp over tid. Endringer i ansvarsforholdet mellom stat og kommune og delvis oppløsning/avvikling av det statlige barnevernet vil bidra til å sette denne erfaringen og kompetansen i spill. Også på dette punktet mangler det grundige evalueringer som gir informasjon om hvordan fagmiljøene og den akkumulerte kompetansen skal komme barnevernet til gode dersom kommunene overtar mye av ansvaret staten har i dag. Virke mener barnevernet har behov for sterke og brede fagmiljøer. Virke mener dette oppnås best ved å beholde mye av ansvaret på statlige hender som i dag.

4. Økonomiske rammevilkår for ideelle barnevernsaktører

Det er i dag et stort innslag av ideelle aktører i barnevernet. Disse driver både institusjoner og fosterhjem. Det er allment kjent at de ideelle barnevernsaktørene har vanskelige rammevilkår. De ideelle aktørene har siden den forrige barnevernreformen fått alle sine avtaler overført til Bufetat. Bufetat har på sin side gradvis fått mer kjennskap til de ideelles situasjon og de ideelle aktørenes unike kvaliteter og samarbeidsforholdet har utviklet seg i positiv retting. De ideelle aktørenes fagmiljøer er også tett knyttet til fagmiljøene i det statlige barnevernet. Endringer i styringsforhold, oppgavefordeling og finansieringsansvar mellom staten og kommunene vil ha store implikasjoner for de ideelle aktørene. Dette forholdet er overhodet ikke omtalt i høringsnotatet. Dette forholdet må utredes på like linje med rammevilkårene for det statlige og kommunale barnevernet.

Dersom kommunene får et større ansvar for barnevernet kan det også hende at de må overta Bufetats avtaler med de ideelle aktørene. Dette reiser spørsmålet om hvordan 429 kommuner skal samarbeide om en avtalestruktur som er tilbasset samarbeidet mellom Bufetat og de ideelle aktørene. Dersom disse avtalene blir stykket opp i mindre avtaler, med ulik grad av belegg og varighet kan dette ha betydelige negative konsekvenser for de ideelle aktørene. Virke kan ikke se at spørsmål knyttet til de ideelle aktørenes rolle i barnevernet er omtalt i høringsnotatet. Virke minner her om at regjeringen og ideell sektor har i felleskap utarbeidet en samarbeidsavtale om leveranser av helse- og sosialtjenester. Samarbeidsavtalen skal bl.a. bidra til bedre og mer forutsigbare rammevilkår og et bedre samarbeidsforhold.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Torbjørn Aalborg
Direktør

Gerhard Salicath
Seniorrådgiver